

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح استفساریه تبصره ماده (۷۶) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی»

مقدمه

مطابق تبصره الحاقی ماده (۷۶) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، «در هر دوره مجلس، نمایندگان می‌توانند حداکثر پنج نفر از کارکنان یا کارشناسان دستگاه‌های مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری را برای به‌کارگیری در دفتر ارتباطات مردمی جهت امور مشاوره‌ای، اداری و خدماتی از دستگاه ذیربط درخواست نمایند ... افزایش کلیه حقوق قانونی این مأموران از جمله ارتقا، افزایش حقوق سنواتی، افزایش گروه و رتبه و سایر موارد مشابه در دوران مأموریت این افراد همانند سایر کارکنان دستگاه ذیربط می‌باشد». حال با توجه به مقدمه توجیهی طرح پیشنهادی، شمول عنوان «دستگاه‌های مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری» نسبت به «اعضای هیئت علمی» محل ابهام می‌باشد و لذا به همین دلیل استفساریه مذکور ارائه شده است.

بررسی طرح

ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری در تعریف دستگاه اجرایی مقرر داشته: «کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند».

براساس تعریف فوق با توجه به اینکه دانشگاه‌های دولتی، به موجب ماده (۲) قانون مدیریت خدمات کشوری «مؤسسه دولتی» محسوب می‌گردند و مطابق ماده (۵) این قانون «مؤسسات دولتی» یکی از انواع دستگاه‌های اجرایی می‌باشند، اعضای هیئت علمی این دانشگاه‌ها نیز بدون هیچ‌گونه تردیدی مشمول حکم مقرر در تبصره ماده (۷۶) قانون آیین‌نامه داخلی می‌باشند و لذا تبصره مزبور از این حیث فاقد ابهام می‌باشد و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های دولتی مشمول عنوان «کارکنان یا کارشناسان دستگاه‌های مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری» می‌شوند و نیازی به استفساریه حاضر نیست.

اما در صورتی که منظور پیشنهاددهندگان طرح اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های غیردولتی باشد، به دلیل اینکه دانشگاه‌های غیردولتی مشمول عنوان دستگاه اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری نیستند، حکم مقرر در تبصره ماده (۷۶) شامل اعضای هیئت علمی این دانشگاه‌ها نمی‌شود و شمول این حکم نسبت به این دسته از اعضای هیئت علمی علاوه بر اینکه در واقع تفسیر قانون نبوده و به نوعی اصلاح قانون موجود می‌باشد، مغایر شرع و قانون اساسی نیز هست، چرا که اولاً براساس ذیل تبصره ماده (۷۶) «... حقوق، مزایا، حق مأموریت و اضافه‌کار این مأموران طبق قوانین و مقررات مربوطه برعهده دستگاه مأمورکننده می‌باشد و

نام دفاتر:

مطالعات حقوقی

مطالعات برنامه‌ریزی و بودجه

مطالعات اجتماعی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۳۵۸۰

تاریخ انتشار:

۱۳۹۳/۱/۲۳

میزان اضافه‌کار تا سقف مصوب اداره مربوطه و مأموریت ماهیانه و مرخصی استفاده شده توسط رئیس دفتر نماینده به دستگاه زیربط اعلام می‌شود...» لذا بر این اساس در صورتی که دانشگاه غیردولتی ملزم باشد حقوق عضو هیئت علمی مأمور شده به دفتر ارتباطات مردمی نماینده را پرداخت نماید، منجر به اضرار به غیر شده و مغایر اصل چهل‌وهفتم قانون اساسی بوده و همچنین از لحاظ شرعی نیز به دلیل تصرف در مال غیر و اجداد ایراد می‌باشد.

ثانیاً همان‌گونه که متذکر شدیم شمول حکم تبصره ماده (۷۶) نسبت به اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های غیردولتی به دلیل اینکه عنوان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت کشوری شامل دانشگاه‌های غیردولتی نمی‌شود، در واقع تفسیر نبوده و نوعی اصلاح قانون می‌باشد و لذا با توجه به نظر تفسیری شورای نگهبان از اصل هفتادوسوم قانون اساسی مبنی بر اینکه تضییق و توسعه قانون در مواردی که رفع ابهام قانون نیست، تفسیر، تلقی نمی‌شود، طرح پیشنهادی مغایر اصل هفتادوسوم قانون اساسی نیز می‌باشد.

علاوه بر ایراد اساسی فوق به موجب طرح حاضر یک تبصره نیز پیشنهاد شده است که بر اساس آن «درخصوص اعضای هیئت علمی سالیانه یک پایه ارتقا برای آنان محسوب می‌گردد». این تبصره دامنه حکم مذکور در تبصره ماده (۷۶) که بیان داشته «افزایش کلیه حقوق قانونی این مأموران از جمله ارتقا، افزایش حقوق سنواتی، افزایش گروه و رتبه و سایر موارد مشابه در دوران مأموریت این افراد همانند سایر کارکنان دستگاه زیربط می‌باشد» توسعه داده است. بنابراین تبصره پیشنهادی هرچند از جهت تشویق بهره‌مندی نمایندگان از اعضای هیئت علمی به دلیل پشتوانه علمی قوی این افراد مفید است. لیکن به دلیل توسعه قانون مغایر نظریه تفسیری شورای نگهبان از اصل هفتادوسوم قانون اساسی می‌باشد.

نتیجه‌گیری

با عنایت به مطالب فوق‌الذکر به دلیل اینکه دانشگاه‌های دولتی به عنوان یکی از مؤسسات دولتی، دستگاه اجرایی محسوب می‌شوند، اعضای هیئت علمی این دانشگاه نیز مشمول حکم مذکور در تبصره ماده (۷۶) به صورت فعلی خواهند بود و هیچ‌گونه ضرورتی جهت تفسیر این تبصره وجود نخواهد داشت، لکن اطلاق استفساریه پیشنهادی به دلیل اینکه شامل اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های غیردولتی نیز می‌شود و این دانشگاه‌ها مشمول عنوان دستگاه اجرایی نیستند، توسعه مفهوم قانون موجود بوده و مغایر نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص اصل هفتادوسوم قانون اساسی است مبنی بر اینکه «تضییق و توسعه قانون در مواردی که رفع ابهام قانون نیست، تفسیر، تلقی نمی‌شود» و همچنین از جهت اینکه دستگاه مأمورکننده (دانشگاه غیردولتی) مکلف به پرداخت حقوق و مزایای شخص مأمور به دفتر ارتباطات مردمی نماینده خواهد شد، مغایر اصل چهل‌وهفتم قانون اساسی و شرع به دلیل اضرار به غیر می‌باشد.

علاوه بر این تبصره ذیل استفساریه پیشنهادی دامنه حکم مذکور در تبصره ماده (۷۶) را توسعه داده است و لذا این تبصره نیز به دلیل توسعه قانون، مغایر نظریه تفسیری شورای نگهبان از اصل هفتادوسوم قانون اساسی می‌باشد. در این خصوص پیشنهاد می‌گردد به دلیل برخورداری نمایندگان از پشتوانه علمی اعضای هیئت علمی، تبصره

پیشنهادی در قالب طرح جداگانه و به صورت تبصره الحاقی مطرح و به تصویب کمیسیون محترم برسد.

